

Jeremiás próféta elhívása

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Királyok 2:26; Ézsaiás 1:19; 6:5;
Jeremiás 1:1-19; 7:5-7; Máté 28:20

„Mielőtt az anyaméhben megalkottalak, már ismertelek, és mielőtt az anyaméhből kijövéél, megszenteltelek; prófétának rendeltelek a népek közé” (Jer 1:5).

Jeremiás próféta életéről többet tudunk, mint az Ószövetség más prófétáiéről. A könyvében található életrajzi adatok nagy segítséget jelentenek a próféta munkásságának megértéséhez. Jeremiás a történelemre olyan hatást gyakorolt, hogy még Jézus idejében is működtek azok az irodalmi műhelyek, tanítványi iskolák, amelyek a munkássága nyomán alakultak meg.

A próféta tevékenysége emberi mértékkel mérve csekély látható eredményt mutat. Több évtized buzgó figyelmeztetései és könyörgései ellenére az emberek nem hallgattak az üzeneteire, amelyeket az Úrtól kapott és népének tolmácsolt. Szembenállásuk ellenére Jeremiás nem volt eladható, sem megvásárolható: „erősített városként, vasoszlopként és ércbástyaként” állt (Jer 1:18), nem a saját, hanem az Úr erejével.

Jeremiás szolgálata sok tekintetben boldogtalannak bizonyult. Elhívása szenvedést, keserűséget, elutasítást és még börtönt is jelentett számára. Sőt még ennél is elkésőbb volt az, hogy a bajok és problémák kizárólag olyan emberektől származtak, akiken segíteni próbált, és megmutatta számukra a helyes irányt. Így Jeremiás élete előre vetítette azt a sorsot, amivel Jézus is találkozott évszázadokkal később ugyanazon a földön.

A PRÓFÉTÁK

A próféták elhívásuk alapján Isten törvényének védelmezőiként léptek fel. A szövetség és a Tízparancsolat talaján álltak (Jer 11:2-6). Mik 3:8 foglalja össze a legérthetőbben a próféták tevékenységét, akiknek az volt a feladatuk, hogy „Jákób bűnét és Izrael vétkeit fedjék fel”. A bűn fogalma értelmetlen a törvény nélkül (Róm 7:7).

Mi volt a próféták üzenete kortársaik számára? Ez mennyiben hasonlít a mai üzenethez? Ézs 1:19; Jer 7:5-7; Ez 18:23 (lásd még Mt 3:7-11)

Isten ítélete nem volt elkerülhetetlen, de bekövetkeztére számítani kellett, ha az emberek nem hagyják el bűnös útjukat. A változás azonban nem könnyű, mivel a bűn az emberi természet részévé vált. Melyikünk nem látta már, hogyan szoktak meg az emberek bizonyos bűnöket, amelyektől korábban iszonyodtak? A próféták üzenetének célja, hogy az emberek lássák meg bűneik gonoszságát, ill. következményét, ha nem fordulnak el tőlük. Azonban nem a saját üzenetük volt ez, hanem Istené.

A próféták nem szólnak arról, hogy miként történt számukra a kinyilatkoztatás, az Úr szavának a meghallása. Isten olykor közvetlenül szólt hozzájuk, máskor a Szentlélek érintette meg őket egy álmon, egy látomáson vagy akár egy „halk, szelid hangon” keresztül (1Kir 19:12). Később a próféták feladata nem csupán abban állt, hogy a nép számára továbbítsák Isten üzenetét, hanem az is a küldetésükhöz tartozott, hogy a királyok, az uralkodók és hadvezérek számára elmondják azt.

A szolgálat viszont óriási felelősséggel is járt, mivel ha az igazat mondták, akkor a zsarnokok megölték őket, ha pedig nem az igazságot képviselték, akkor Isten kérte azt tőlük számon. Prófétának lenni felelősségvállalást jelentett. A Szentírásból tudjuk, hogy mindazok, akik megkapták az elhívást, komolyan is vették azt.

Örömet jelent számunkra, hogy komolyan vették, mivel üzenetük megtalálható a Bibliában. Ilyen vonatkozásban szavaik napjainkban is hallhatók és olvashatók. A kérdés ma ugyanaz, mint Jeremiás idejében volt: Hallgatunk-e ezekre az üzenetekre?

Mit mondanak még annyi idő után is a próféták? Mi az alapvető üzenetük Isten mai népe számára?

JEREMIÁS CSALÁDI HÁTTERE

Olvassuk el *Királyok első könyve* 1. fejezetét és 1Kir 2:26 versét! Miért száműzték Abjtárt az otthonába, Anatótba?

Salamon - miután megszilárdította dávidi trónját - az Adóniával való küzdelmében Jeremiás őset, Abjtár főpapot letette a hivatalából és Anatótba száműzte, ami megközelítőleg öt kilométerre északkeletre található Jeruzsálemtől. Jeremiás édesapja Hilkiás, az anatóti papi családhoz tartozott. Néhány kutató véleménye az, hogy Jeremiás családja Abjtár főpaptól származhat. Mindenestre Jer 1:1 alapján tudjuk, hogy a fiatalembernek nemes ősei voltak. Láthatjuk, hogy Isten különböző embereket hívott el prófétai szolgálatra: pásztrokat, rabbikat, halászokat, papokat.

„A lévitai papsághoz tartozó Jeremiást gyermekségétől szent szolgálatra nevelték. A felkészülés boldog éveiben aligha tudhatta, hogy születésétől fogva Isten »népek prófétájává« tette. Amikor meghallotta a mennyei hívást, erőt vett rajta méltatlanságának érzete. »Ó, Uram, Uram! Hiszen nem értek a beszédhez, mert fiatal vagyok« (Jer 1:5-6)» (Ellen G. White: *Próféták és királyok*. Budapest, 1995, Advent Kiadó, 255. o.)!

A papok voltak a nemzet erkölcsi és lelki vezetői, mivel fontos szerepet kaptak, amely hatott a nép lelki életének minden területére. Néhányan hűségesek voltak ehhez a feladathoz, mások helytelenül használták és visszaéltek vele, számunkra elképzelhetetlen módon. Ahogyan Jeremiás könyvében a későbbiekben olvassuk, a próféta kemény szavakat használt a hűtlen papok ellen, akik méltatlannak bizonyultak az elhívásra és visszaéltek a felelősséggel, amit Isten rájuk bízott.

Milyen lelki feladatod van otthon, a gyülekezetben vagy bárhol máshol? Ha egy próféta szólna hozzád ezekről a feladatokról, vajon mit mondana neked?

JEREMIÁS PRÓFÉTAI ELHÍVÁSA

Olvasd el Jer 1:1-5 verseit! Mit mond ez el Jeremiás elhívásáról?

Az ószövetségi prófétákhoz (valamint Pálhoz, lásd Róm 1:1 és Gal 1:1) hasonlóan Jeremiás nem bizonytalankodott az elhívására vonatkozóan. Nagyon is tisztában volt vele és azzal is, hogy amit csak elmondott az egész könyvében, az „az Úr szava volt”, amely megérintette őt. Kétségtelenül a belső meggyőződése tette lehetővé, hogy tovább küzdjön az erős ellenállás, a szenvedések és próbák ellenére is.

Jeremiás elhívása Jósiás király uralkodásának tizenharmadik évében történt, Kr. e. 627-626 körül. A próféta születésének pontos esztendejét nem ismerjük, amint azt sem, hogy mikor kezdte el szolgálatát. Önmagát ifjúnak, gyermeknek tartotta, túlságosan tapasztalatlannak érezte magát a feladathoz.

Olvasd el Jer 1:4-5 verseit! Milyen bátorítást és vigasztalást kaphatott Jeremiás az iménti szavakból?

Jeremiás prófétai elhívása már megtörtént a születése előtt. Isten a fogantatás pillanatában elkülönítette Jeremiást a különleges prófétai szolgálatra. Megszentelte már ekkor (Jer 1:5), hogy Izrael és a környező világ népei számára próféta legyen. A szavakat úgy fordíthatjuk le, hogy „megszenteltek téged” vagyis „szentté teszek” és elkülönítelek. Egyértelműen megtalálható a szent és vallásos fogalom a meghívásban, ami kapcsolódik a szentély szolgálatahoz is. Valóban a szentély szó is ebből a szótóból származik. Az eredeti gondolatot így fejezhetjük ki: „szent célból elkülönítve”. Isten ezt tervezte Jeremiás számára már születése előtt. Ez nem az eleve elrendelésről vagy predesztinációról szól, hanem Isten mindenható tudásáról.

Isten előre tudja a kezdettől a véget. Milyen vigaszt nyerhetünk ebből, miközben elkerülhetetlen próbákon jutunk keresztül?

VONAKODÓ PRÓFÉTÁK

Az isteni elhívás bizonyossága ellenére Jeremiás megrémült, és nem érezte magát készen a feladatra. Jeremiás nem akarta a prófétai hivatást, mivel a kortársaknál sok rosszat látott.

Mi a közös Ézsaiás és Mózes elhívásában? Vessük össze Jer 1:6 és 2Móz 4:10-15, valamint Ézs 6:5 verseit!

Egyikük sem érezte magát készen a feladatra. Valószínűleg ez nélkülözhetetlen előfeltételt jelentett a prófétai szolgálathoz, hogy önmagát méltatlannak és alkalmatlannak érezze az az ember, aki ilyen fontos és rendkívüli feladatot elvállal. *A Teremtő Isten szövivője?* Nem csoda, hogy először mindenki megriad a feladattól.

Figyeljük meg Jeremiás első reakcióját, amikor az Úr elhívja! Azonnal azzal érvelt, hogy képtelen a szólásra, hasonlóan Mózeshez. Ézsaiás próféta is megemlítette tiltakozásában a száját és az ajkait. Mindkét próféta tudta, hogy bármit is tartalmazzon az elhívás, mindenképpen magában foglalja a beszédet, a kommunikációt. Istentől kapnak majd üzeneteket, és feladatuk lesz ezeket továbbítani másoknak. A mai helyzettel ellentétben, amikor egy honlapot készíthetnének vagy sms-üzenetet küldhetnének, akkor ez a kommunikáció gyakran szemtől szemben valósult meg. Képzeld el, ahogy tisztességtelen vezetőik és engedetlen emberek előtt állsz, és őket kell megdorgálnod, figyelmeztetned! A próféták vonakodása így érthető.

Olvasd el Jer 1:7-10 verseit! Mi Isten válasza Jeremiásnak? Milyen ígéretet és reményt kell, hogy jelentsen számunkra ez a válasz, bármire is hívott el bennünket Isten?

A MANDULAFÁ ÁGA

A próféta Isten tanúja, ezért nem az a feladata, hogy önmagáért szóljon, hanem Isten üzenetét kell közvetítenie. Nem az a feladata hogy megtalálja a vezető utat, és nem is azért hívta el az Úr, hogy nagy és karizmatikus vezetővé váljon, akit az emberek követnek, hanem az Isten által elrendelt ösvényen kell járnia. Jeremiásnak „csupán” az volt a feladata, hogy az Istentől hallott igéket továbbadja a népnek és a vezetőknek. Ebben a szolgálatban sem az emberi eszközön vagy a körülményeken van a hangsúly, hanem Isten szuverenitásán, hatalmán.

A prófétának Istenhez kellett vezetnie az embereket, akinél a megoldás található az összes létező problémájukra. Ma sincs ez másként.

Vajon miről szólt Jeremiás első prófétai látomása? Jer 1:11-19

A legtöbb bibliafordítás *mandulavesszőnek* fordítja a héber kifejezést, amely azonban elsősorban „királyi pálcát”, „vezéri pálcát” jelent. Ezek a fordítások azonban nem veszik itt figyelembe a héber szójátékot. A „*mandulavesszőnek*” fordított szó itt ugyanabból a szótöbblől ered, mint a „gondom lesz rá” kifejezés, amely a 12. versben jelenik meg, amikor az Úr azt mondja, hogy gondom van rá, hogy Igémet beteljesítsem.

Azt is mondhatjuk, hogy Jeremiás könyvének a teljes üzenete megtalálható a 11. és 12. versekben. Az Úr a kegyelem és megbocsátás Istene. Ha népe elhagyja bűneit, Ő hű és igaz, hogy megbocsásson és helyreállítsa őket, de ha nem térnek el bűneiktől, beváltja az ítélet és büntetés ígéreteit is.

Amint láthatjuk, Isten szava nem csupán a népének szólt. Az Úr Jeremiáshoz is közvetlenül szólt, figyelmeztetve őt, hogy készüljön fel az ellenállásra, amivel hamarosan szembesülni fog. Nem számít, mi történt, Jeremiás számára biztosított volt a garancia Istentől: „Veled vagyok.” A későbbiekben látni fogjuk, hogy szüksége lesz rá.

Nekünk nincs szükségünk erre?

Olvasd el Mt 28:20 versét! Milyen ígéreteket találhatunk ezekben a szavakban, ismerve az időt, amiben élünk?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Luther Márton 1532-ben Jeremiás könyvéhez írt kommentárjának előszavában így fogalmazott a prófétával kapcsolatban:

„Jeremiás szomorú próféta volt, siralmas és nehéz időkben élt, és ezen felül igen nehéz volt a prófétai szolgálata, mert több mint negyven esztendőn keresztül küzdött, vívódott rosszindulatú, csökönyös emberekkel. Látszólag nem sok eredményt ért el, mert azt tapasztalta, hogy ellenfelei egyre gonoszabbá váltak, többször meg akarták ölni Jeremiást; sok csapással sújtottak rá a prófétára. Megélte azt, hogy saját szemével látta az országának a pusztulását és a népének fogságba vitelét” (*Luther Márton Biblia*. Budapest, Ráday Könyvtár, 3-8. o.).

„Jeremiás negyven esztendeig állt a nép előtt az igazság és jogosság tanúbizonyosságaként, a példátlan hitehagyás éveiben saját életével és jellemével szemléltetve az egyedül igaz Isten tiszteletét. Jeruzsálem rettenetes ostromai idején Jahve szócsöve volt. Meg kellett jövendőlnie Dávid házának bukását és a Salamon által épített templom elpusztulását. Amikor bátor beszédéért börtönbe vetették, akkor is világosan szólt az előkelő körök bűnei ellen. Megvetették, gyűlölték, elutasították, de végül látta a katasztrófát meghirdető prófécia szó szerinti teljesedését, és osztozott a megítélt város pusztulását követő bánatban és szomorúságban” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*. Budapest, 1995, Advent Kiadó, 255. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Az egyik legszomorúbb dolog, amelynek bennünket, ma élő adventistákat el kell gondolkoztatnia, hogy Isten figyelmeztette Jeremiást: ellenállással találkozik a saját népe részéről.
2. Olvasd el újra Jer 1:17-19 verseit! Kik harcolnak ellene? Milyen félelmetes üzenet van ebben számunkra? Milyen a hozzáállásunk a prófétai szóhoz, különösen akkor, amikor az számunkra kedvezőtlen?
3. Hogyan fejezik ki Ellen White fent idézett szavai azt a félelmetes igazságot, hogy akiknek feladata lett volna az igaz Isten szavait közvetíteni a világnak, éppen ők voltak azok, akik támadták Isten szócsövét és harcoltak ellene (lásd Préd 1:9)?

JEREMIÁS

„Bevehetetlen ércfallá teszlek ezzel a néppel szemben. Harcolni fognak ellened, de nem bírnak veled, mert én veled leszek: megszabadítalak és megmentelek - így szól az ÚR” (Jer 15:20, RÚF).

„Jeremiás félénk és tartózkodó természetéből adódóan vágyott a visszavonult élet békéjére és nyugalomára, ahol nem tapasztalja szeretett népe megátalkodottságát. Összeszorult szívvel gyötrődött a bűn okozta rontás miatt. »Bárcsak a fejem víznek, és a szemem könnynek forrásává válnék!« - kesergett (Jer 9:1)...

Kegyetlen csúfolódásokat kellett elviselnie. Érzékeny lelkét át- meg át- járták a gúny nyilai. Azok szórták rá, akik semmibe vették tanításait és azt, hogy felelősséget érez megtérésükért. »Nevetséges lettem minden nép előtt, és gúnydalt énekelnek rólam egész nap.« »...Nevetnek rajtam egész nap, engem gúnyol mindenki« (JSir 3:14; Jer 20:7)...

A lelkiismeretes próféta azonban naponként erőt kapott mindezek elviselésére. »De az Úr velem van, mint erős vitéz - jelentette ki hittel. - Ezért elbuknak üldözőim, nem bírnak velem. Igen megszegyenülnek, kudarcot valtanak... Énekeljétek az Úrnak, dicsérvétek az Urat, mert kiragadja a szegény ember életét a gonoszok hatalmából« (Jer 20:11, 13)!

Jeremiás ifjúkori és későbbi szolgálatának tapasztalataiból ezt a tanulságot vonta le: »az ember nem ura élete útjának, és a rajta járó nem maga irányítja lépteit!« Megtanult így imádkozni: »Fenyíts minket, Uram, de mértékkel, ne haragodban, hogy semmivé ne tégycs« (Jer 10:23-24)!”

„Az ifjú Jeremiásban Isten olyan embert látott, aki hű lesz megbízatásához, és aki a nagy ellenállással szemben is az igazság mellé áll... Jeremiás negyven esztendeig állt a nép előtt az igazság és jogosság tanúbizonyságaként, a példátlan hitehagyás éveiben saját életével és jellemével szemléltetve az egyedül igaz Isten tiszteletét” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*. Budapest, 1995, Advent Kiadó, 262-263. és 255. o.; bibliai idézetek az új prot. ford. szerint)!